

Balla Lajos¹

A fogyasztóvédelem és a versenyjog kapcsolata a büntetőjogász szemszögéből

Bevezetés

A piac hatékony működésének sarokköve, hogy a fogyasztók vásárlási döntésüket korrekt információk alapján hozhassák meg. A különféle tájékoztatók, reklámok, termékmertetőik és minden más, új és régi marketingeszközök elhallgatásokkal, hamis információkkal nem csupán közvetlenül az egyéni fogyasztónak okoznak kárt, de a versenytársaknak is (NAGY 2004, 65.).

Bár a fogyasztóvédelem alapvetően a 20. század terméke, a fogyasztóvédelem szellemisége, igaz más köntösben, már jóval korábban megjelent az egyes jogrendszerek jogi normáiban. A 19. században – a szabadpiaci verseny megteremtése idején – meghatározó volt az a tétel, hogy önmagában a piaci verseny kedvező hatással van a fogyasztók érdekeire, ezért külön fogyasztóvédelmi beavatkozás nem indokolt. Az állam abból a feltevésből indult ki, hogy a felek szabad akaratát és érdekegyensúlyát kifejező, az egyes individuális szerződéskötéseket meghatározó alku egyben a szerződési igazságosságot is megteremti, így külön beavatkozás nem indokolt (VARGA 2013, 140.).

Dolgozatomban azt szeretném bemutatni, hogy a fogyasztók védelmével kapcsolatos jogi szabályozás valójában nemcsak a termékeket vásárló fogyasztók érdekeit jeleníti meg, hanem a tisztességes piaci magatartást, ezzel együtt garantálja a konkurens piaci szereplők védelmét, és optimális esetben olyan helyzetet teremt, amely biztosítja a hatékony piacgazdaság működését. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos kérdések az előbb vázoltak szerint is igen széleskörűek.

Intézménytörténeti sajátosságok

A fogyasztóvédelem és a versenyjog önálló intézménytörténettel rendelkezik. Fontosnak tartom az előbbieket bemutatását. Nélkülözhetetlen annak körvona-

¹ A Debreceni Ítéltábla elnöke; Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Büntetőjogi és Kriminológiai Tanszék, címzetes egyetemi docens.

lazása, hogy a versenyjog általános elméletében a versenynek többféle funkciója van: a fogyasztók védelme, a versenytársak védelme, valamint az újraelosztás biztosítása (FRIDÉLY 2004, 282.).

Versenyjogi kérdéseket vet fel például az a piaci magatartás is, amikor a gyártó a termék eladását csak későbbi szervizszolgáltatások igénybevételéhez kapcsolja (FRIDÉLY 2004, 283.). Megjegyzendő, hogy a szerző szerint a történeti összefüggésekhez hozzátartoznak az ágazaton belüli és az ágazatok közötti versenyre gyakorolt hatások is, például az előbbiekkel összefüggésben. A verseny a fogyasztók számára is szélesebb körű termék- és szolgáltatásválasztékot biztosít. A hatékony verseny javítja a fogyasztók életminőségét (FRIDÉLY 2004, 295.).

A magyar versenyjog rövid történeti összefoglalója

Az 1923. évi V. törvénycikk. A jogszabály létrehozására a washingtoni egyezmény becikkelyezését követően került sor. A törvénycikk a tisztességtelen versenyről címmel jelent meg, s szerkezetében, fogalmazásában egy rendre visszatérő kategóriát jelenített meg az előbb említett washingtoni egyezmény alapján (BOYTHA 2010, 37.).

A II. fejezet az alábbi tisztességtelen magatartásfajtákat ismeri:

- szédelőgő feldicsérés (reklámszédelőgés);
- bitorlás és utánzás;
- hírnévrontás és hitelrontás;
- hólabda szerződés;
- az üzleti vagy üzemi titok elárulása vagy jogosulatlan felhasználása.

Az előbbi magatartásokhoz a törvény II. fejezete kifejezetten deliktuális büntetőjogi következményeket rendel.²

A deliktuális felelősség mellett a törvény későbbi rendelkezései kihágásként írják le bizonyos, az üzleti forgalomban, az üzleti életben nem kívánt magatartást. Szabálysértésként minősít különböző magatartási formákat, amelyek csekély súlyúak, veszélyességük nem éri el az előbb felsorolt deliktuális felelősségi küszöböt.³

Álláspontom szerint a jogszabály jelentősége abban áll, hogy felismer és leír bizonyos, az üzleti tisztességet sértő magatartásokat. Más kérdés az, hogy a következményeket kifejezetten deliktuális környezetbe helyezi, nem is utalva adott esetben a polgári jogi felelősség egyes kérdéseire.

² 1923. évi V. törvénycikk 16–26. §.

³ 1923. évi V. törvénycikk 27–29. §.

A folyamat következő állomása az 1931. évi XX. törvénycikk, amely a gazdasági versenyt szabályozó megállapodásokról rendelkezik. A jogszabály célja egyébiránt a gazdasági versenyt korlátozó magatartások kiszűrése és az ezzel kapcsolatos eljárási rend kialakítása, továbbá célul tűzi ki a kartellbizottság megalakítását.⁴

Nem csodálkozhatunk azon, hogy az 1931. évi XX. törvényt követően jelentős versenyjogi jogszabály – részint a második világháború okozta gazdasági helyzetben, részint az azt követő kommunista diktatúrában – nem keletkezett.

A rendszerváltás időszaka volt az, amely újabb kodifikációs próbálkozásokhoz vezetett. Ilyen volt az 1984. évi IV. törvény, illetve a máig ható, korszakos jelentőségű 1990. évi LXXXVI. törvény, amely a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról tartalmazott rendelkezéseket. A magyar kodifikáció tehát visszatért arra az útra, amelyet az 1923. évi V. törvénycikk, majd az 1931. évi X. törvénycikk szabályainak megjelenése fémjelzett.

A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvény preambuluma szerint a gazdasági hatékonyságot kikényszerítő piaci verseny alapvető feltétele a gazdasági verseny szabadsága és tisztasága. Ezek védelme érdekében tiltani kell a tisztességes piaci magatartással ellentétes viselkedésformákat, és be kell vezetni a vállalkozók szervezeti egyesülésének ellenőrzését, illetve az ehhez szükséges szervezeti formákat is. Ennek megfelelően a törvény védi a gazdasági versenyhez fűződő közérdeket, a versenytársak érdekeit és – a tisztességes magatartáshoz kapcsolódóan – a fogyasztók érdekeit.

A törvény a 2. §-ban meghatározza a vállalkozó, a gazdasági tevékenység, a versenytárs, valamint a fogyasztó fogalmát.⁵

A jogszabály II. fejezete a fogyasztók megtévesztésének tilalmával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmazza.⁶ A törvény részletesen foglalkozik a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmával kapcsolatos kérdésekkel, továbbá a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmával.

E rövid összefoglaló zárásaként az 1996. évi LVII. törvény egyes rendelkezéseire kívánok utalni. E törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a verseny-

⁴ 1931. évi XX. törvénycikk 5. §.

⁵ A 2. § e törvény alkalmazásában:

- a) vállalkozó: a gazdasági tevékenységet folytató jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság és az egyéb társaságok, továbbá a természetes személy;
- b) gazdasági tevékenység: nyereség és vagyonszerzés céljából üzletszerűen, ellenérték fejében történő termelő vagy szolgáltató tevékenység folytatása;
- c) versenytárs: a gazdasági versenyben érdekelt vállalkozó;
- d) fogyasztó: a megrendelő, a vevő és a felhasználó.

⁶ 11. §, 12. §, 13. §.

korlátozás tilalmáról szóló törvény. Tanulságos idézni ismételten a jogszabály preambulumaának egyes részeit. Ezek a következőket tartalmazzák:

- a gazdasági hatékonyságot és a társadalmi felemelkedést szolgáló piaci verseny fenntartásához fűződő közérdek;
- az üzleti tisztesség követelményeit betartó vállalkozások és a fogyasztók érdeke megköveteli, hogy az állam jogi szabályozással biztosítsa a gazdasági verseny tisztaságát és szabadságát.

A jogszabály a tisztességtelen piaci magatartással összefüggésben a II. fejezetben a következő rendelkezést tartalmazza: „tilos valamely forgalomképes ingó dolgot (a továbbiakban termék) vagy szolgáltatást a versenytárs hozzájárulása nélkül olyan jellegzetes külsővel, csomagolással, megjelöléssel – ideértve az eredet megjelölést is – vagy elnevezéssel előállítani, forgalmazni vagy reklámozni, továbbá olyat nevet, árujelzőt vagy egyéb megjelölést használni, amelyről a versenytársat, illetőleg annak termékét, szolgáltatását szokták felismerni.”⁷

E rendelkezésekkel összefüggésben megállapítható, hogy a jogszabály a versenytárs érdekeinek csorbítását megelőzendő, több esetben utal a fogyasztók érdekeit sértő tisztességtelen magatartásokra is.

A magyar fogyasztóvédelmi szabályok rövid történeti összefoglalója

Magyarországon is megfigyelhető a fogyasztóvédelmi szabályozás kettőssége: egyfelől a hagyományos fogyasztókra is kedvező hatása, másfelől a kifejezett fogyasztó-célú intézmények megjelenése (MISKOLCZI BODNÁR – SÁNDOR 2010, 18.).

A fogyasztóvédelmi szabályok magyarországi megjelenése az 1880-as évekre tehető. Ebben az időszakban a polgárosodás oldalvívén jelentős ipari fejlődés indult meg. Az ipari fejlődés, a vállalkozások számának ugrásszerű növekedése megteremtette az igényt a fogyasztóvédelmi tételes szabályozásra. A jogszabály az Ipartörvény néven vált ismertté, kihirdetésére 1884. május 21. napján került sor.

A törvény 1. §-a szerint „a magyar korona országai területén minden nagykorú, vagy nagykorúnak nyilvánított egyén, nemre való tekintet nélkül ezen törvény korlátai közt bármely iparágat, ideértve a kereskedést is, bárhol, önállóan és szabadon gyakorolhat”. A fogyasztóvédelmi és versenyjogi szabályok sajátos elegye jelenik meg az 58. §-ban. Eszerint: „egy iparos vagy kereskedő sem használhat czégén, nyomtatványain vagy hirdetéseiben oly jelzőket, jelvényeket vagy adatokat, melyek a tényleges üzleti viszonyoknak vagy a valóságnak meg nem felelnek.” A fogyasztóvédelmi szabályok

⁷ 1996. évi LVII. törvény 6. §.

fejlődésével kapcsolatosan egyébiránt azt tapasztaljuk, hogy a versenyjog áttekintésekor már megjelölt szabályok egyes rendelkezései a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szabályozás fejlődése során is megjelennek, ilyen például az 1923. évi V. törvényben, a versenytörvényben megfogalmazott szabályozás, továbbá az 1931. évi XX. törvényben, a kartelltörvényben rögzített rendelkezések, amelyek felváltva tartalmazznak versenyjogi tartalmú, valamint fogyasztóvédelmi szabályokat.

A tisztességtelen gazdasági tevékenységek tilalmáról szóló 1984. évi IV. törvény a fogyasztók megtévesztésével szembeni fellépésnek egy fejezetet szentelt, először használva a „fogyasztó” kifejezést, még ha ez az eredeti fogalom a mainál szélesebb alanyi kört fedett is le (MISKOLCZI BODNÁR – SÁNDOR, 2010, 19.).

Az előbbi utalás alapján megjegyzendő, hogy a fogyasztó fogalmának a Ptk.-ban történő elhelyezésére az 1997. évi CXLIX. törvény 10. § (2) bekezdése alapján került sor, e szerint a fogyasztó meghatározása a Ptk. 685. § *d)* pontjában történt meg, s előírja, hogy „a fogyasztó a 387–388. § alkalmazása kivételével a gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül szerződés kötő személy”.

A fogyasztóvédelmi jogszabályok intézménytörténetével kapcsolatosan – az említettek mellett – jelentősége van az 1993. évi X. törvénynek, a termékfelelősségről, illetőleg az előbbieket mellett az 1978. évi I. számú törvénynek, amely a belkereskedelmi törvény néven vált közismertté, s szintén olyan szabályokat tartalmaz, amelyek a fogyasztóvédelem szempontjából alapvető jelentőségűek, míg az előbbieket mellett ismételten utalni kell az 1990. évi LXXXVI., továbbá az 1996. évi LVII. számú törvényre, amelyről már korábban volt szó.

Korszakos jelentőségűnek tekintendő az 1997. évi CLV. törvény (Fgytv.), amely a fogyasztóvédelemről tartalmaz alapvető, máig hatályos rendelkezéseket.⁸

A törvény felhatalmazása alapján hoztak meg számos kormányrendeletet. Emellett fontos kiemelni az egyéb törvényi szintű, a fogyasztóvédelmi jog területét érintő más törvények előírásait, amelyek a Fgytv. rendelkezéseit egészítik ki, illetőleg amelyek a törvényhez kapcsolódnak (MISKOLCZI BODNÁR – SÁNDOR 2010, 29.).

Az intézménytörténettel kapcsolatosan nem hagyhatók figyelmen kívül azok a szabályok, amelyek a fogyasztó védelmét tartják szem előtt a versenyjogi szabályozásban. Ebben a körben megjegyzendők az alábbiak: tilos a gazdasági versenyben a fogyasztókat megtéveszteni, a fogyasztók megtévesztésének minősül különösen, ha az áru ára, lényeges tulajdonsága, összetétele, használata egészségre és környezetre gyakorolt hatása, illetőleg az áru eredete, származási helye, beszerzése, forrásai módja tekintetében valótlan tény vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állítanak, továbbá elhallgatják azt, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak, illetőleg az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggően a fogyasztó döntését befolyásoló körülményekről megtévesztésre alkalmas módon

⁸ 1997. évi CLV. törvény 2. §-a.

adnak tájékoztatást, továbbá a fogyasztó megtévesztésének minősül, ha különösen előnyös vásárlás hamis látszatát keltik, illetőleg a fogyasztó választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszereket alkalmaznak (SÁNDOR 2003, 806.).

A fogyasztóvédelem és a versenytársak védelmének büntetőjogi aspektusai a hatályos büntetőjogi szabályokban

A fogyasztóvédelem és a versenytársak védelmével kapcsolatos szabályok intézménytörténeti fejlődéséről az előbbieken már volt szó. Ebben a fejezetben szeretném felvillantani azokat az összefüggéseket, amelyek arról szólnak, hogy néhány esetben a büntetőjogi szabályok is átfedéssel rendelkeznek olyan tényállásokról, amelyek a fogyasztók, illetőleg a versenytársak érdekeit védik. A vizsgálódást a jelenleg hatályos a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény vonatkozó rendelkezésein keresztül fogom bemutatni.

Az 1978. évi IV. törvény különös részi szabályaiban – a XVII. fejezetben – önállóan tárgyalta a Btk. a gazdasági bűncselekményeket. E tényállások között több olyan tényállás szerepelt, amely a fogyasztók, illetőleg a versenytársak vonatkozásában tartalmazott rendelkezéseket. A hatályos Btk. XXXXII. fejezetében a fogyasztók érdekeit és a gazdasági verseny tisztaságát sértő bűncselekmények körében tárgyalja azokat a tényállásokat, amelyek a fogyasztók, illetőleg a versenytársak védelmével kapcsolatosak.

A hatályos szabályozással összefüggésben meg kell említenünk, hogy a piac szereplőinek védelmét szolgáló tényállások többnyire a fogyasztók büntetőjogi védelmét szolgálták. A versenytársak védelme kizárólag a versenytárs utánzása tényállásában jelenik meg. A jogelőd tényállás az 1978. évi IV. törvényben az áru hamis megjelölése tényállás volt.

Az említett tényállásokkal összefüggésben jelentőséget kap a fogyasztó fogalma (BELOVICS–MOLNÁR–SINKU 2012, 806.).

A Molnár Gábor Miklós által leírt fogyasztófogalom arra utal, hogy 2008. augusztus 31. napjáig a fogyasztóvédelmi törvény úgy rendelkezett, hogy a törvény alkalmazásában a fogyasztó az a személy, aki gazdasági vagy szakmai tevékenység körén kívül árut vesz, rendel, kap, használ, illetve akinek a részére a szolgáltatást végzik, továbbá aki az áruval vagy szolgáltatással kapcsolatos tájékoztatás vagy ajánlat címzettje.

A szerző álláspontja szerint a fogyasztó fogalma 2008. szeptember 1-jétől lényegesen módosult, a fogyasztó innentől kezdve – a fogyasztóvédelmi törvény rendelkezése szerint – az önálló foglalkozási és gazdasági tevékenységi körén kívül eső célok érdekében eljáró természetes személy, aki árut vesz, rendel, kap, használ, igénybe vesz vagy az áruval kapcsolatos kereskedelmi kommunikáció, ajánlat címzettje.

Tehát az említettek alapján helyes az a megállapítás, hogy a Btk. nem határozza meg a fogyasztó fogalmát, a fogyasztófogalommal összefüggésben az érintett tényállások keretdiszpozícióként jelennek meg. Kérdés az, hogy a keretdiszpozícióban lévő meghatározás esetleges későbbi változásával összefüggésben alkalmazható-e az 1/1999. BJE döntésben foglalt iránymutatás.

A fogyasztó büntetőjogi fogalmával kapcsolatosan – álláspontom szerint – szükséges megemlíteni Madai Sándor megállapítását. Eszerint közös vonása a tényállásoknak az, hogy csupán elnevezésükben található meg a fogyasztó kifejezés, az a tényállások szövegében nem szerepel. Ez azért tekinthető szerencsés jogalkotói megoldásnak, mert így elkerülhető az a jogalkalmazói dilemma, hogy kit nevezünk fogyasztónak, illetve melyik jogszabályt kell figyelembe venni a büntetőjogi fogyasztó meghatározásához (MADAI 2008, 107.).

A hatályos Btk. tehát az említett körben a rossz minőségű forgalomba hozatal (415. §.), valamint a megfeleléség hamis tanúsítása (416. §.), a fogyasztók megtévesztése (417. §.) tényállások keretében tartalmaz közvetlenül a fogyasztók érdekeit védő tényállásokat, ír le a fogyasztókat ért elkövetési magatartásokat.

A jogszabályi környezet alakulása szempontjából szükséges megjegyezni azt, hogy a hatályos Btk.-ban meglévő tényállásokhoz nagymértékben hasonló tényállásokat írt le az 1978. évi IV. törvény is. Ebben a körben közvetlenül a fogyasztókat védő tényállásként jelentkezett a rossz minőségű termék forgalomba hozatala, továbbá szintén a fogyasztók védelmét szolgálta a minőség hamis tanúsítása, valamint a fogyasztó megtévesztése tényállás (296/A. §.).

Kifejezetten és elsődlegesen a versenytársak védelmére szolgált az áru hamis megjelölése tényállás (296. §.).

A felsorolt tényállásokkal kapcsolatosan megállapítható, hogy bár a tényállások jó része – az áru hamis megjelölése kivételével – a fogyasztókat károsító elkövetési magatartásokat pönalizál, valamennyi tényállás nemcsak a fogyasztó érdekvédelmével vagy védelmével, hanem a versenytársak védelmével és a verseny tisztaságához kapcsolódó szabályokkal kapcsolatban is tartalmaz útbaigazítást.

A hatályos Büntető Törvénykönyvben sajátos tényállásként jelenik meg az üzleti titok megsértése tényállása.

A szabályozás szükségességével, annak alakulásával kapcsolatosan utalni kell arra, hogy szabályosan működő piaci viszonyok között az 1978. évi IV. törvény egyes gazdasági tényállásai – így a rossz minőségű termék forgalomba hozatala – valószínűleg feleslegesek lennének. Ugyanis a verseny résztvevőinek informáltsága és érdekeltége általában elegendő szelektív hatást gyakorol például a rossz minőségű áruk kiszűrésére. Nem véletlen, hogy a polgári fejlődés talaján keletkezett gazdasági jogszabályaink a kérdést csak elvétve érintették, és hasonló szabályozás a Csemegi-kódex egyes novelláiban sem szerepelt (TÓTH 2002, 194.).

E tényállás kétségtelenül nem a fogyasztók védelmét szolgáló Btk.-beli tényállás. Az üzleti titok jogosulatlan megszerzése, felhasználása, más személy részére történő hozzáférhetővé tétele vagy nyilvánosságra hozatala kifejezetten a versenytársak gazdasági érdekeit sértő, tisztességtelen piaci magatartás.

Az a kérdés egyébként, hogy a jelzett szabályozás egyes elemeinek van-e kapcsolata, illetőleg az egyes elemekhez kapcsolható-e történeti összefüggés – feltétlenül utalni kell az 1923. évi V. törvény cikkben foglaltakra, ahol is a bimbózó versenyjog keretében deliktualis szabályozást ad a jogalkotó.

Az említettekhez kapcsolódik az a megállapítás, hogy az információdeficitre visszavezethető védelmi igény másként érvényesül a fogyasztóvédelmi jogszabályokban és másként a tisztán versenyjogi szabályokban. Amíg a fogyasztókat a Tpvvt. is védelmezte a megtévesztő magatartásokkal szemben, ha a fogyasztói döntést befolyásoló információkkal kapcsolatos deficit az információ hiányában testesült meg, akkor tipikusan a fogyasztóvédelmi normák voltak alkalmazandók, ha azonban az információ tartalma volt kérdéses, akkor a versenyjog normarendszere volt az irányadó (KARSAI 2011, 156.).

Szükséges az említettek mellett utalni arra, hogy a büntető tényállásokban úgy az 1978. évi IV. törvényben, mind pedig a hatályos 2012. évi C. törvénnyel is összefüggésben azonos fogalmak jelennek meg. Ha versenyjogi szempontból közelítjük meg ezt a kérdést, akkor megállapítható, hogy a versenynek három szereplője van: a vállalkozás, az üzletfél és a fogyasztó. Az üzletfél nem versenytárs, és nem is tekinthető fogyasztónak (PRIBULA 2009, 229–233.).

A büntetőjogi szabályozást illetően megállapítható, hogy a versenyjogi, illetőleg fogyasztóvédelmi szabályok büntetőjogi aspektusait illetően új elemeket a hatályos Btk. nem hozott az 1978. évi IV. törvény tényállásaihoz képest, bár kétségtelen, hogy az új tényállásokban, részint uniós hatásra, a korábbihoz képest eltérő elemek jelennek meg, a cél azonban a hatályos szabályozást illetően is elsődlegesen a közvetlen fogyasztóvédelmi szabályok érvényesítése. Közvetetten természetesen a szabályok nagy hatással vannak a versenytársak tevékenységére is.

Zárógondolatok

A dolgozat bevezetőjében az volt a feltevés, hogy a fogyasztókat, a fogyasztói magatartást meghatározó szabályok túlmutatnak a fogyasztók magatartásának irányításán. E szabályok befolyással vannak a piacon megjelenő versenytársak magatartására, illetőleg ezek már mint a fogyasztói és a versenytársi magatartások szoros összefüggésben állnak. A bevezetőben azt is megfogalmaztam, hogy nemcsak az említett versenytársi és piaci magatartások állnak egymással szoros kapcsolatban, hanem a jogi szabályozás is szoros kölcsönhatásban jelenik meg.

E témakörhöz, úgy gondolom, szorosan hozzátartoznak a fogyasztóvédelem és a versenytársak védelmének büntetőjogi aspektusai – a hatályos büntetőjogi szabályok tükrében.

Szükségesnek tartom megjegyezni azt, hogy a hatályos szabályozást és a jelenlegi piaci magatartásokat figyelembe véve a fogyasztóvédelmi, illetőleg versenyjogi szabályok egymással szoros összefüggésben és szoros kapcsolatban állnak. Fogyasztóvédelmi szabályok nem léteznek versenyjogi meghatározások nélkül, és a tétel fordítva is igaz. A versenyjogi szabályok közvetlenül vagy közvetetten nyilvánvalóan meghatározzák a fogyasztói magatartásokat. Igaznak tartom azt a tézist, hogy a piac hatékony működésének sarokköve, hogy a fogyasztók vásárlási döntésüket korrekt információk alapján hozhassák meg. A különféle tájékoztatók, reklámok, termékismertetőik és minden más új és régi marketingeszköz – az elhallgatásokkal, hamis információkkal – nem csupán közvetlenül az egyéni fogyasztóknak okoznak kárt, de a versenytársaknak is (NAGY 2004, 65.).

Akkor, amikor a versenyjog oltalmazza a versenyben lévő feleket, ez a szabályozás végső soron a fogyasztókat szolgálja. Visszajutottunk a kiindulási pontra, amely szerint a fogyasztó alapvető érdeke a korszerű versenyjogi szabályok megléte, s hogy hatékony fogyasztóvédelem nincs megfelelő versenyjogi szabályok nélkül, illetőleg a versenytársak hatékony védelme sem valósulhat meg korszerű fogyasztóvédelmi rendelkezések hiányában (MISKOLCZI BODNÁR – SÁNDOR 2010, 85.).

Irodalomjegyzék

- BELOVICS Ervin – MOLNÁR Gábor – SINKU Pál (2012): *Büntetőjog II.* Budapest, HVG-Orac.
- BOYTHA Györgyné szerk. (2008): *Versenyjogi jogsértések esetén érvényesíthető magánjogi igények.* Budapest, HVG-Orac.
- FRIDÉLY Ágnes (2004): *A fogyasztóvédelem és a versenypolitika összefüggései a főbb nemzetközi szerződésekben különös tekintettel az Európai Közösség jogára.* Miskolc, Novotni.
- KARSAI Krisztina (2011): *Fogyasztóvédelem és büntetőjog.* Budapest, HVG-Orac.
- MADAI Sándor (2008): Fogyasztóvédelmi büntetőjog? Megjegyzések a fogyasztók érdekeit sértő, megtévesztő típusú bűncselekmények szabályozásához. In SZIKORA Veronika szerk.: *A fogyasztóvédelmi jog új irányai az elméletben és gyakorlatban.* Debrecen, DE ÁJK. 105–112.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter – SÁNDOR István (2010): *Fogyasztóvédelmi jog magyar szabályozása.* Budapest, Patrocinium.
- NAGY Márta (2004): Versenyjog és fogyasztóvédelem. *Fogyasztóvédelmi Szemle*, 1. évf. 2. sz. 65–70.
- PRIBULA László (2009): A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat és reklám – a szabályozási koncepció megváltozása. *Gazdaság és Jog*, 17. évf. 4. sz. 7–11.
- SÁNDOR István (2003): *A magyar fogyasztóvédelmi jog.* Budapest, Unió.
- TÓTH Mihály (2002): *Gazdasági bűnözés és bűncselekmények.* Budapest, KJK-Kerszöv.
- VARGA Nelli (2013): Gondolatok a fogyasztói szerződési jog kialakulásáról és fejlődéséről. *Debreceni Jogi Műhely*, 10. évf. 3. sz. 138–157. DOI: <https://doi.org/10.24169/DJM/2013/3/9>